

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-75>

УДК 640.43:338.48

СУЧАСНІ ТРЕНДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛІВ ДЛЯ ВІДПОЧИНКУ ТА ЛІКУВАННЯ

CURRENT TRENDS AND PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF HOTELS FOR REST AND TREATMENT

Абрамова Ассят Георгіївна

кандидат технічних наук,

Національний університет харчових технологій

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7616-6064>**Abramova Asiat**

National University of Food Technologies

У статті досліджено перспективи розвитку готельної індустрії в регіонах, які мають значний рекреаційний та курортний потенціал. Зокрема, з огляду на міжнародний досвід визначено сучасні тренди, які запроваджуються в готелях та аналогічних засобах розміщення для відпочинку та лікування. Встановлено, що значний сегмент подорожуючих надають перевагу відпочинку в готельних підприємствах, які можуть надавати рекреаційні, оздоровчо-профілактичні та лікувальні послуги. Тому на теперішній час серед споживачів готельного продукту різних вікових категорій високим попитом користуються SPA- та Wellness-готелі, які можуть надати відповідні додаткові послуги. Обґрунтовано доцільність розвитку регіональної інфраструктури в місцевостях, які мають рекреаційний потенціал. Це дозволить залучити більшу кількість туристів (як внутрішніх так і зовнішніх) і позитивно впливатиме на ринкову економіку регіону та країни в цілому.

Ключові слова: готельне господарство, засоби розміщення, стратегія розвитку, конкурентоспроможність, готелі для відпочинку, спа-готелі, велнес-готелі.

Resort and medical destinations are very popular among tourists. Approximately 20% of tourists in the world choose Wellness-hotels, Spa-hotels and sanatoriums for recreation. According to statistics from the World Tourism Organization (WTO), 40% of world travel is for leisure, recreation and health, and therefore there is an increased demand for hotel enterprises in the field. The purpose of this article is to determine the current trends in the development of hotel enterprises for recreation and treatment, including SPA-hotels, Wellness-hotels. It is also relevant to study the international experience of the development of the hotel industry in resort areas. The method of system analysis and the method of scientific cognition were used for research, for processing and generalization of information. Wellness hotels are very popular among tourists. Wellness tourism accounts for 6% of all tourist trips, 14% of total tourism expenditures and creates 11.7 million jobs. Given these statistics, the development of wellness hotels and expanding the segment of their additional services related to health and recreation is a promising and relevant area for the hotel industry. The Global Wellness Institute defines wellness tourism as travel with the pursuit of maintaining or enhancing one's personal wellbeing. This includes both physical and inner well-being. Therefore we can say that wellness tourism turns travel into an opportunity to maintain and improve holistic health. We have characterized promising directions for the development of the hospitality industry, incl. and the hotel industry, in line with the strategically oriented government policy. It has been determined that the development of the hotel industry will be facilitated by the development of national standards in accordance with international standards. Ukraine is rich in all the necessary resources for wellness hotels, including balneological, climatic and landscape. Today the wellness industry of Ukraine is at the beginning of its development and its main tasks are: implementation of quality standards for wellness services; approval of requirements for wellness procedures, substantiation of carrying out and use of improving, aesthetic techniques; preparation of training programs for wellness industry staff.

Keywords: hotel industry, accommodation facilities, development strategy, competitiveness, hotels for recreation, spa hotels, wellness hotels.

Постановка проблеми. Рекреація – це доволі затребуваний спосіб відпочинку, оздоровлення або відновлення фізичного здоров'я

серед багатьох туристів у світі. З рекреаційною метою туристи можуть подорожувати як своєю країною, так і виїжджати на територію

інших держав з метою отримання відповідного сегменту послуг.

Рекреаційний потенціал регіону або країни визначається сукупністю природних і національних ресурсів для організації туристичної діяльності. Для країни, які мають рекреаційні ресурси доцільним є розвивати інфраструктуру відповідних територій, щоб в подальшому збільшити чисельність туристів (як внутрішніх, так і зовнішніх), що надають перевагу відпочинку в дестинаціях з високим рекреаційним потенціалом.

Згідно зі статистичними даними Всесвітньої організації туризму (WTO), 40% світових подорожей припадає на поїздки з метою відпочинку, рекреації та оздоровлення (рис. 1), а тому є підвищений попит на готельні підприємства відповідної спеціалізації [1].

Не всі держави світу мають рекреаційний потенціал або територію, яка характеризується лікувальними властивостями (бальнеологічними, пелоїдними, кліматичними, таласотерапійними, тощо). А тому, для країн, які мають території з відповідними лікувальними властивостями актуальним та перспективним є розвивати інфраструктуру відповідних регіонів, в тому числі готельно-ресторанну індустрію, заклади культурно-дозвілєвого призначення, що сприятиме збільшенню туризму і відповідно позитивно впливатиме на економічну ефективність держави в цілому.

Україна характеризується доволі потужним рекреаційним та курортним потенціалом – згідно з дослідницькими даними це приблизно

15% території держави. Тому з метою розвитку соціально-орієнтованої моделі економіки держави доцільним є розвивати туристичну галузь, оскільки вона характеризується високою прибутковістю, швидкою окупністю інвестицій та виключно соціальною спрямованістю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Різні аспекти розвитку готельних підприємств для відпочинку та лікування досліджували наступні науковці: І. І. Волкова, С. В. Дубінський, О. Є. Кашинська, К. В. Шапоренко, В. Ф. Казаков, М. П. Мальська, А. Ю. Парфіненко, В. І. Стафійчук, М. О. Рутинський, Р. І. Сухов, О. О. Федякін, Н. В. Фоменко, а також у працях закордонних вчених Е. Кауфмана, Г. Лі, Х. Мюллера, Х. Нарштедта та інших.

Питаннями розвитку туристичної галузі займалися В. Г. Герасименко, Ж. А. Богданова, В. Я. Павлоцький, В. Є. Хаустова, Г. К. Бедрадіна, О. Л. Михайлюк, А. В. Кравець, Н. М. Тягунова, О. А. Споріш, Л. В. Іржавська, О. П. Слюсарчук, В. Ф. Семенов, С. С. Галасюк, К. А. Галасюк.

Проблеми та перспективи розвитку готельної та ресторанної галузі відображено у працях М. О. Рябенської, Д. М. Якимчука, О. В. Борисової, А. Л. Когут, В. Г. Герасименко, І. Л. Литовченко.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. В умовах сьогодення можна визначити, що серед туристичних подорожей вагомий відсоток займають поїздки з метою відпочинку, рекреації, оздоровлення,

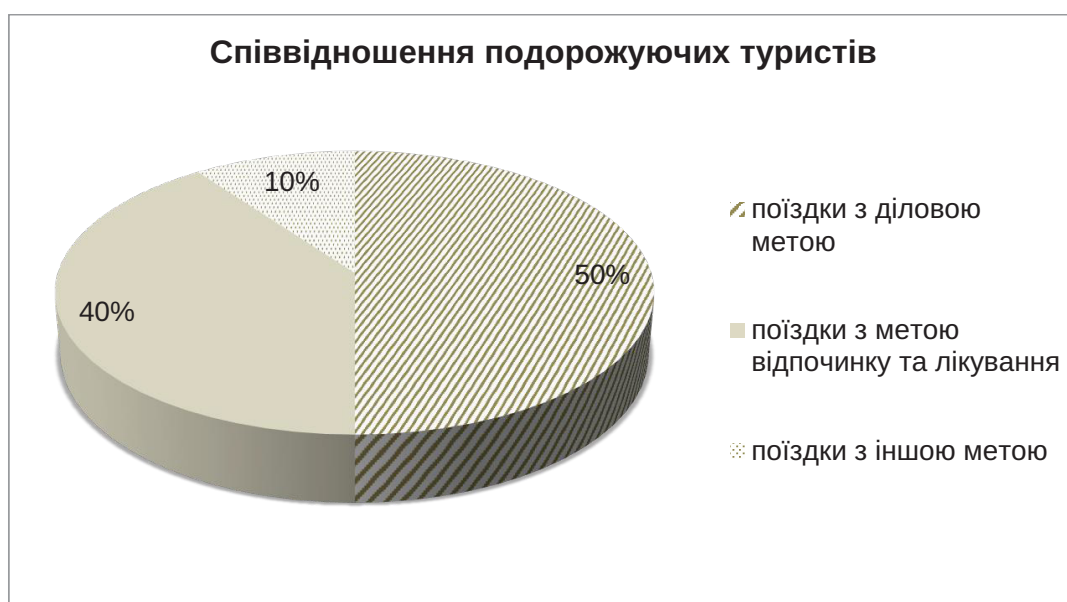

Рис. 1. Співвідношення подорожуючих туристів у світі, відповідно до мети поїздки

профілактики або лікування захворювань різного типу. Серед подорожуючих можна виділити осіб різної вікової категорії.

Багато людей надають перевагу відпочинку, який поєднується з оздоровленням, реабілітацією або відновленням загального стану здоров'я. Саме тому у світі з кожним роком збільшується чисельність туристів, які для відпочинку надають перевагу SPA- та Wellness-готелям, санаторно-курортним засобам розміщення, тощо [2].

SPA- та Wellness-послуги вже стали стійким трендом серед туристів різної вікової категорії, а тому і готельні підприємства даного типу користуються широким попитом серед споживачів готельного продукту. З огляду на це розвиток SPA-, Wellness-готелів, готелів оздоровчого та курортного типу та розширення сегменту їх додаткових послуг пов'язаних з оздоровленням та рекреацією є перспективним та актуальним напрямом для готельної індустрії [3].

Тому для туристичної та готельної індустрії України можна виділити наступні завданнями:

- впровадження стандартів якості надання лікувальних, оздоровчо-профілактичних, spa- та wellness-послуг;
- затвердження вимог до проведення spa- та wellness-процедур,
- обґрунтування проведення і використання оздоровчих, естетичних методик;
- підготовка програм навчання персоналу spa- та wellness-індустрії.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою даної статті є визначення сучасних трендів розвитку готельних підприємств для відпочинку та лікування, в т.ч. SPA-готелів, Wellness-готелів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Загалом всі засоби розміщення для відпочинку та лікування можна класифікувати за наступними ознаками:

- територіальне місце розташування (в структурі міста, поза містом в рекреаційній зоні, в курортній місцевості);
- місткість;
- перелік додаткових послуг;
- тарифний план;
- мета перебування контингенту споживачів;
- форма власності;
- режимом експлуатації (цілорічні, дво-сезонні, односезонні).

Види засобів розміщення для відпочинку або лікування наведено в таблиці 1.

У світі є декілька міжнародних організацій, які просувають лікувальні, профілактичні, SPA-послуги та загалом розвиток туристичної діяльності з метою оздоровлення подорожуючих. До таких організацій можна віднести: ISPA – міжнародна SPA асоціація; WTA (Wellness Tourism Association) – Асоціація оздоровчого туризму; ESPA (European Spas Association) – Європейська SPA асоціація.

Закордоном класифікація оздоровчих засобів розміщення відрізняється від прийнятої в Україні. Зокрема європейські медичні SPA-готелі, відповідно до профілю спеціалізації класифікують на наступні види:

- ортопедія та ревматологія (Armona Medical Alpine Resort);
- реабілітація після операцій (Health and Spa Hotel Badener Hof);
- спеціалізація на радоновому лікуванні (Gasteiner Heilstollen);

Таблиця 1

Класифікація засобів розміщення для відпочинку та лікування залежно від мети перебування гостей

Основна мета перебування контингенту гостей	Види засобів розміщення
відпочинок	клуб-готель, парк-отель, гостьовий будинок (guest house), destination SPA
сімейний відпочинок	курортні готелі, сімейні готелі, kinder-готелі
відпочинок з пізнавальною метою	туристично-екскурсійні готелі
активний відпочинок та відпочинок з видами пересування різної складності	туристично-спортивні готелі, туристичні табори, табори праці та відпочинку, кемпінги
отримання оздоровчо-профілактичних послуг	профілакторії, пансіонати, будинки відпочинку, курортні готелі, SPA-готелі, wellness-готелі
отримання лікувальних та лікувально-оздоровчих послуг	санаторії, медичні SPA-готелі

– офтальмологія (EurothermenResort Bad Hall Hotel);

– діабет/ ендокринологія / метаболізм (Grand Hotel Sava Rogaška **** Superior, Rogaška Resort – Grand Hotel Rogaška****Superior, Falkensteiner Balance Resort Stegersbach, JohannesbadHotel St.Georg la pura women's health resort, Spa Hotel Dvořák);

– аюрведична медицина (Ayurvedic and medical clinic Calendula).

Для подібних вузькоспеціалізованих засобів розміщення диверсифікацію та удосконалення додаткових послуг доцільним є проводити безпосередньо до їх профілю. Перспективним є оновлювати та удосконалювати пакети реабілітаційних програм або оздоровчих послуг в медичних SPA-готелях.

Для спеціалізованих готельних підприємств в цілому диверсифікація має бути пов'язана з орієнтацією послуг гостинності на певний сегмент туристичного ринку. Розширення асортименту послуг повинно плануватись та здійснюватись в рамках однієї концепції діяльності та розвитку підприємства, що визначається специфікою потреб споживачів готельного продукту.

SPA-готелі – це готельні підприємства, які зазвичай знаходяться в курортній або рекреаційній зоні. Поняття «SPA» описується як метод фізіотерапії, що пов'язаний з водою та водними процедурами. І відповідно для багатьох SPA-готелі серед додаткових послуг обов'язково мають бути послуги пов'язані з водолікуванням – бальнеотерапія, таласотерапія, псамотерапія, тощо. SPA-курорти характеризуються наданням лікувальних послуг на основі мінеральних та морських вод, водоростей та морських солей, лікувальних пелоїдів (грязів) та цілющих рослин.

Прикладом одного з відомих SPA-курортів є Ейн-Бокек (узбережжя мертвого моря, Ізраїль), який включає 12 готелів та 2 оздоровчі клініки. Оздоровчо-лікувальні або профілактичні процедури, які надаються на даному курорті:

- 1) бальнео-таласотерапія;
- 2) аромопелоїдотерапія:
 - повне або часткове накладання аплікацій (тривалість процедури 15 хвилин);
 - зігріваючі грязьові компреси (тривалість процедури 20 хвилин);
 - грязьове обгортання в гідродинамічній ванні з ефектом флоатингу;
- 3) фізіотерапія.

Геотермальний курорт «Блакитна лагуна», який знаходиться на Півостріві Рейкьянес та

озері Міватн, Ісландія, надає наступні послуги, відповідно до профілю:

1) водні процедури в штучно створеній лагуні (температура води підтримується в межах 36...40 °С); вода лагуни збагачена мінеральними солями, білою глиною, синьо-зеленими водоростями, кремнієм та кварцом.

2) природні термальні ванни біля озера Міватн.

Термальний бальнеогрязьовий курорт «Сальсомаджоре Терме» (знаходиться в Сальсомаджоре Терме, Італія), який включає більше 50 готелів і пансіонатів. Послуги оздоровчого-профілактичного та лікувального плану на даному курорті:

- 1) мінеральні ванни;
- 2) оздоровчі процедури в термальних басейнах;
- 3) зрошування термальною водою;
- 4) грязьові аплікації;
- 5) косметологічні процедури;
- 6) бальнеотерапія при якій застосовуються сірчано-сольові та сольово-бромйодисті води.

Wellness-готелі – це засоби розміщення, які окрім основних послуг, надають різноманітні послуги рекреаційного та оздоровчо-профілактичного типу. В останні десятиліття широкого wellness-готелі масштабно розвиваються в різних країнах світу та стали невід'ємною частиною тренду здорового способу життя. Загалом, сама концепція «wellness» об'єднує фізичне та ментальне здоров'я людей в комплексі з правильним раціональним харчуванням та помірним фізичним навантаженням (відповідно до можливостей та стану конкретної людини) [4]. В цілому, різноманітність та диверсифікація wellness-послуг дозволяє готельерам запропонувати контингенту споживачів певний набір послуг (або пакети послуг), що відповідає наявним у готелі ресурсам та відповідає певним потребам. Яка б послуга не була обрана для впровадження, вона має бути організована належним чином. Також потрібно подбати про комплексність послуг, оскільки підтримка хорошого самопочуття гостей базується саме на цьому принципі.

Серед додаткових сучасних оздоровчо-лікувальних послуг, які надаються у wellness-готелях перспективними та затребуваними трендами є:

- термотерапія з інфрачервоним випромінюванням;
- магнітотерапія (сприяє покращенню сну, травлення, загального стану здоров'я, а також пришвидшує обмін речовин);

- EMS-тренування;
- реабілітаційні post-covid програми.

Сучасна людина у наш час намагається слідкувати не лише за своїм духовним станом, але і фізичним. Тому перспективним напрямком в індустрії гостинності є розширення засобів розміщення лікувально-профілактичного та оздоровчого напрямку з власними spa- та wellness-центрами. Це дозволить підвищити рентабельність засобів розміщення для відпочинку та лікування, а також збільшити їх конкурентоспроможність.

Висновки. Дослідження сучасних трендів готельного господарства та перспектив розвитку індустрії HoReCa в цілому дозволить

сформувати актуальну економічно-ефективну стратегію розвитку підприємств на найближчі роки відповідно до потреб споживчого ринку, а також з огляду на діяльність підприємств-конкурентів.

Враховуючи сучасний стан міжнародної готельної індустрії, можна зробити висновок, що для країн, які мають власний рекреаційний потенціал є актуальним та своєчасним підтримувати розвиток готельних підприємств та аналогічних засобів розміщення для відпочинку та лікування. Що дозволить перш за все збільшити чисельність внутрішніх туристів, а також в перспективі вийти на світовий конкурентний ринок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації. URL: <http://www2.unwto.org/en>.
2. Всесвітня рада з туризму та подорожей WTTC. URL: <http://www.wttc.org/research/economic-research/economic-impact-analysis>.
3. Завідна Л. Д. Готельний бізнес: стратегії розвитку : монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 600 с.
4. Wellness Tourism Association. URL: <https://www.wellnesstourismassociation.org>.

REFERENCES:

1. Ofitsiyniy sait Vsesvitnoi turystychnoi orhanizatsii [Official site of the World Tourism Organization]. Retrieved from: <http://www2.unwto.org/en>.
2. Vsesvitnia rada z turyzmu ta podorozhei WTTC [World Tourism and Travel Council]. Retrieved from: <http://www.wttc.org/research/economic-research/economic-impact-analysis>.
3. Zavdina L. D. (2017) Hotelnyi biznes: stratehii rozvytku [Hotel business: development strategies]. Kyiv: KNTEU. (in Ukrainian)
4. Wellness Tourism Association [Wellness Tourism Association]. Retrieved from: <https://www.wellnesstourismassociation.org>.